

KRAVU VILKŠANAS UN STUMŠANAS NOVĒRTĒŠANA, BALSTOTIES UZ GALVENAJIEM RĀDĪTĀJIEM 2002. g. septembra versija


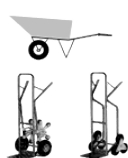



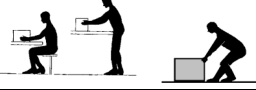
Kopējā darbība jāsadala atsevišķās darbībās. Katra atsevišķā darbība, kas saistīta ar fizisko spriedzi, jānovērtē individuāli.

Darba vieta/ Darbība:

1. solis: laika vērtējuma punktu noteikšana (Izvēlieties tikai vienu aili)

Vilkšana un stumšana nelielos attālos vai bieži apstājoties (atsevišķs attāls – līdz 5 metriem)		Vilkšana un stumšana lielākos attālos (atsevišķs attāls – vairāk nekā 5 metri)	
Skaitis darba dienā	Laika vērtējuma punkti	Kopējais attāls darba dienā	Laika vērtējuma punkti
< 10	1	< 300 m	1
no 10 līdz 40	2	no 300 m līdz 1km	2
no 40 līdz 200	4	no 1 km līdz 4 km	4
no 200 līdz 500	6	no 4 līdz 8 km	6
no 500 līdz 1000	8	no 8 līdz 16 km	8
≥ 1000	10	≥ 16 km	10
Piemēri: manipulatoru darbināšana, mehānismu uzstādīšana, ēdienu izsniegšana slimnīcā		Piemēri: atkritumu savākšana, mēbeļu pārvadāšana uz skrituļu platformām ēkās, konteineru izkraušana un pārkraušana	

2. solis: masas, novietojuma precizitātes, ātruma, ķermeņa stāvokļa un darba apstākļu vērtējuma punktu noteikšana

Pārvietojamā masa (kravas svars)	Rūpnieciskais kravu transporta līdzeklis, palīglīdzeklis				
	Transportlīdzekļa nav, krava tiek velta	Ķerra	Rati, skrituļu platforma, ratiņi bez fiksētiem skrituļiem (tikai ar stūrējamiem skrituļiem)	Vagonetes, rokas ratiņi, galdi uz skrituļiem, rati ar fiksētiem skrituļiem	Manipulatori, virvju balansieri
Velšana					
< 50 kg	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
no 50 līdz 100 kg	1	1	1	1	1
no 100 līdz 200 kg	1,5	2	2	1,5	2
no 200 līdz 300 kg	2	4	3	2	4
no 300 līdz 400 kg	3		4	3	
no 400 līdz 600 kg	4		5	4	
no 600 līdz 1000 kg	5			5	
≥ 1000 kg					
Bīdīšana					
< 10 kg	1				
no 10 līdz 25 kg	2				
no 25 līdz 50 kg	4				
> 50 kg					

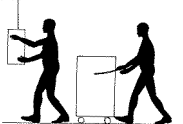



Pelēkie laukumi: kritiski, jo rūpnieciskā kravas transporta līdzekļa/kravas kustības kontrole ļoti lielā mērā atkarīga no prasmes un fiziskā spēka.

Baltie laukumi bez numura: pamatā jāizvairās, jo nepieciešamais spēks var viegli pārsniegt maksimālos fiziskos spēkus.

Novietojuma precizitāte	Kustības ātrums	
	lēna (< 0,8 m/sek.)	ātra (no 0,8 līdz 1,3 m/sek.)
Zema - nav precizēts pārvietošanas attāls - krava var velties līdz apstāšanās vietai vai atdurties pret apstāšanās vietu	1	2
Augsta - krava jānovieto precīzi un jāaptur - pārvietošanas attāls jāievēro stingri precīzi - biežas virziena maiņas	2	4

Piezīme: vidējais ātrums, ejot kājām, ir apmēram 1 m/sek.

Vilkšanas un stumšanas laikā kopumā spriedzei pakļauts viss balsta un kustību aparāts, bet jo īpaši roku-deimū-plecu zona. Tomēr atkarībā no īpašas spēka pielikšanas un ķermeņa stāvokļiem iespējama arī muguras un gūžu un ceļgalu locītavu pakļaušana stiprai spriedzei. Tā kā šajās darbībās darbības spēks ir ievērojami mazāks un daudzveidīgāks nekā pacelšanā un nešanā, tad ir grūti konstatēt hroniskus veselības bojājumus pārslodzes dēļ. Vilkšanai un stumšanai raksturīgs risks pakļaut balsta un kustību aparātu negaidītiem pārslodzēm, kas rodas slīdēšanas vai lielu spēku redarbības rezultātā,

Ķermeņa stāvoklis ¹⁾		
	Ķermeņa taisns, nav pagriezts	1
	Ķermeņa viegli noliekts uz priekšu vai viegli pagriezts (vienpusēja vilkšana)	2
	Ķermeņa zemu noliekts kustības virzienā Pietupiens, stāvēšana uz ceļiem, noliekšanās	4
	Noliekšanās kopā ar pagriešanos	8

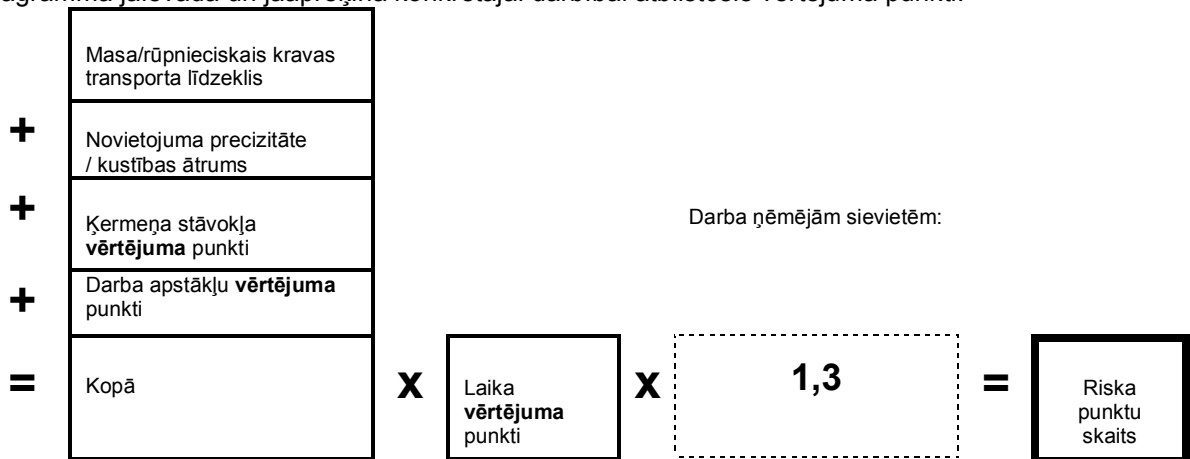
1) Jāizmanto tipiskais ķermeņa stāvoklis. Lielāks ķermeņa slīpums iespējams, darbību uzsākot; bremzēšanu vai novirzīšanu var ignorēt, ja tās parādās tikai gadījuma pēc.

Darba apstākļi	
Labi: → grīda vai citas virsmas ir līdzenas, stingras, gludas un sausas → bez slīpuma → darba telpā nav šķēršļu → skrituļi vai riteņi darbojas viegli, nav manāms riteņu gultņu nodilums	0
Ierobežoti: → grīda notraipīta, mazliet nelīdzena, mīksta → neliels slīpums līdz 2° → darba telpā šķēršļi, kuri jāapiet → skrituļi vai riteņi netīri, vairs nedarbojas viegli, gultņi nodiluši	2
Grūti: → braucamā daļa bez seguma vai ar raupju segumu, bedraina, stipri piedrozota → slīpums no 2 līdz 5° → uzsākot braukšanu, rūpnieciskie kravas transporta līdzekļi jāatrauj no zemes → skrituļi vai riteņi netīri, gultņi darbojas gausi	4
Sarežģīti: → pakāpieni, kāpnes → slīpumi >5° → rādītāji no "ierobežoti" līdz "grūti"	8

Tabulā neminētie rādītāji jāpievieno, ja tie ir raksturīgi.

3. solis: vērtēšana

Diagrammā jāievada un jāaprēķina konkrētajai darbībai atbilstošie vērtējuma punkti.



Pamatojoties uz aprēķinātajiem vērtējuma punktiem un zemāk doto tabulu, iespējams veikt aptuvenu novērtējumu.

Riska pakāpe ²⁾	Riska punktu skaits	Apraksts
1	< 10	Zems kravas smagums, fiziskā pārslodzes rašanās nav iespējama.
2	no 10 līdz 25	Palielināts kravas smagums, fiziskā pārslodze iespējama cilvēkiem ar mazāku lokanību ³⁾ . Šai grupai lietderīgi veikt darba vietas reorganizāciju.
3	no 25 līdz 50	Stipri palielināts kravas smagums, fiziskā pārslodze iespējama arī normāltipa cilvēkiem. Ieteicams veikt darba vietas reorganizāciju.
4	≥ 50	Liels kravas smagums, iespējama fiziskā pārslodzes rašanās. Nepieciešams veikt darba vietas reorganizāciju.

Robežas starp riska pakāpēm ir mainīgas individuālo darba paņēmienu un izpildes apstākļu dēļ. Tāpēc šo klasifikāciju var uzskatīt tikai par **orientējošu palīgīdzekli**. Būtībā jāpieņem, ka, palielinoties vērtējuma punktu skaitam, pieaug balsta un kustību aparāta pārslodzes risks.

Personas ar mazāku lokanību šajā kontekstā ir personas, kas vecākas par 40 gadiem vai jaunākas par 21 gadu, jaunpieņemtie darbinieki vai cilvēki, kas cieš no kādas slimības.

Izdeva: Vācijas Darba drošības un veselības federālais institūts un Federālo zemju darba drošības un veselības komiteja (Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin, Postfach 17 02 02, D - 44061 Dortmund un Länderausschuss für Arbeitsschutz und Sicherheitstechnik - LASI), Franz-Josef-Roeder-Str. 23, D - 66119 Saarbrücken).